

şahsene camız KAHVECI GÜZELİ

resimleyen: mustafa delioğlu





Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.



şahsene camız
KAHVECİ GÜZELİ

Besimleyen: Mustafa Delioğlu



raýın koordinatörü: ipek şoran
editör: ebru akkaş kuseýri
son okuma: eýem atik
kapak ve iç tasarımı: gözde bitir
tasarım uygulama: güldal rırtıoğlu



1. basım: 2014

2. basım: 1000 adet, nisan 2015

ISBN 978-975-07-2423-7

© can sanat raýınları A.ş., 2014

tüm hakları saklıdır. tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yıayıcının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.



can sanat raýınları ıapım ve dağıtım tic. ve san. A.ş.

raýıncı sertifika no: 31730

hayriye caddesi no. 2, 34430 galatasaray, istanbul

telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com



kapak baskı: azra matbaası; sertifika no: 27857

adres: litros yolu 2. matbaacılar sitesi D blok kat: 3

no: 3/2 Topkapı, zeytinburnu, istanbul

iç baskı ve cilt: özel matbaası; sertifika no: 26699

adres: davutpaşa cad. emintaş kazım dinçol san. sitesi

no: 81/39 Topkapı, istanbul



Bu kitabın sahibi:





şahsene camız

1956 yılında, fethiye’de doğdum. sıcacık bir aile ortamında; kurtuluş savaşı öyküleri, anılar ve masallar dinleyerek büyüdüm. okul yıllarımda, özellikle halk kütüphanesinde geçirdiğim saatlerin tadını unutamam. doğayla, insanlarla ve kitaplarla iç içe, güzel bir çocukluk yaşadım. öğretmen olma isteğim, “çalıkuşu” romanını okuduktan sonra değişmez bir karara dönüştü. bu nedenle, izmir eğitim enstitüsü türkçe bölümü sınavını kazanmam, yaşamımın en büyük mutluluklarından birisi oldu. orada tanıdığım değerli öğretmenlerimin emeklerini de unutamam. sevgili öğrencilerimle birlikteliğim yirmi sekiz yıl sürdü. ortaokuldan beri yazıyordum. emekli olunca yazdıklarımı yeniden gözden geçirdim, yenilerini ekledim. öykü, şiir ve gezi yazılarımın bazıları, çeşitli dergilerde ve kitaplarda yayımlandı. katıldığım şiir ve öykü yarışmalarında pek çok ödül aldım. çocukları çok seviyorum. razmayı ve masal derlemeyi sürdürüyorum.

e-posta: sahsenecamiz@gmail.com



şahsene camızın yayınevimizden çıkan diğer kitapları:

BÜCÜBÜK’LE BÜYÜCÜ ABLASI, GÜNEŞ YÜKLÜ MASALLAR,
ŞİRİN SİNCAPLAR ve TAŞLI ÇINAR

KAHVECİ GÜZELİ



içindekiler

önsöz,	9
bir salkım üzüm,	13
kuş dili bilen berber,	23
kumrucuklar,	35
fettan gelin,	45
keçi kız,	62
köse daşı,	73
padişahla oğulları,	81
üç turunçlar,	98
sultan kız,	107
beş kafadar,	124
kahveci güzeli,	135
sözlük,	154

canım babamın onurlu anısına saygıyla...



önsöz

Çocukluğumuzun kalabalık aileleri, aşılmaz kalerimizdi bizim. Pamuk ninelerin, tonton dedelerin, konukların başköşeye oturtulduğu ve bal tadında masalların, sıcacık anıların hep birlikte, can cana dinlendiği... O dedeler ki kurtuluş masalımızın canlı kahramanları, o nineler de cephe gerisinin kahraman kadınlarıydı. Vatan ve Atatürk sevgisini onlar ekmişti yüreklerimize, tüm benliğimizi kapladı sonra.

Patlamış mısır ve kestane kokan, soba üzerinde çaydanlığın fokurdadığı o kış akşamları, yıllar öncesinde mi kaldı? Yaşadığımız o sıcacık mutluluklar, gönülden gönüle akan masallar, hâlâ içimizi ısıtmıyor mu? Tüm dünyayı kucaklayan insan yanımızın mayası, sanırım en çok da böyle katılmış hamurumuza.

Çocukluğumuzun vazgeçilmez lezzeti olan bu masallarla beslendi kişiliğimiz. Her şeye karşın; sür-

dürdüğümüz iyimserlik, koruduğumuz umutlar ve iyi niyet, o günlerin armağanıdır bize. Yaşamda karşılaştığımız kötülöklere karşı, bir Keloğlan saflığıyla uğraş verir de baş edemeyiz bazen. Sonra beklenmedik bir Keloğlan ya da küçük evlat akıllılığıyla bir umar arar, buluruz.

Masallarımızı dinlerken, yazarken şaşırdığım çok oldu. Bir tanesini, kentte doğup büyümiş bir hanımefendiden dinlemiştim. Çok benzeri, uzak bir dağ köyünde yaşıyormuş, onu da dinledim. Batıda anlatılan bir masalın çok benzerini İç Anadolulu bir bey anlattı, başka bir isimle. Elbette hiç değıştirmeden tümünü yazdım. Bu yüzden, okurken bu benzerlikleri siz de göreceksiniz.

Kısacası, öyle çok sevilip anlatılmış ki masallarımız, ulaşımın çok güç olduğu dönemlerde bile Anadolu yaylasını dolaşmış; doğudan batıya, batıdan doğuya, kuzeye ve güneye, güzel anlatıcılarıyla. Bu biter erdem tohumu olarak saçılmışlar kâh üzerine can suyu olarak akmışlar coşkuyla. Tüm masalcılarımıza, bazı masallarımızı sizlere ulaştırmama aracı olan canım öğrencilerime sonsuz teşekkürler.

Sevgili Büyükler! Bu masalları, önce sizin okuyup öğrenmenizi isterim. Sonra tüm aile hatta eş, dost birlikteliğinde anlatın lütfen, sesinizin en sıcak tonuyla. Çocuklarınız, torunlarınız da dizinizin dibinde

olsunlar. Çok eskiden olduğu gibi bir mangal başı, tandır başı ya da ocak başı sıcaklığı yayılsın odanıza. Televizyonunuzu -bir süreliğine- kapatın isterseniz. Dinleyenler, yudum yudum içsinler asırlardan akan mutluluğu... İnaniyorum ki sevgili dostlar, yıllardır yaşamımızdan eksilen huzuru yeniden yaşayacaksınız. Bunu sürdürebildiğinizde, çocuklarımızın yapısına; içtenliği, yaşama sevincini ve yaşamda karşılaşılabilecekleri tüm olumsuzluklara dayanma, aşma gücünü ekleyivereceksiniz.

Sevgili çocuklarım, sizleri çok seviyoruz. Sevgimizi, saygıyla besleyebilirsek, değerlerimizle donatabilirsek sizi ve sorumluluklarımızı, sorumluluklarınıza katabilirsek eğer daha güzel olacak her şey. Masal gibi bir geleceğe, masallarımızla...

Bir salkım üzüm

Bir ulu dağ varmış dağlar ardında, başı dumanlı mı dumanlı. Ardı kayalık, önü ağaçlı. Ağaçların kökü göğe değermiş, başı çok derinlere. Dalları kâh Ekvator'u dolanırmış kâh Ay'a tırmanırmış. Yapraklarını yıldızlar yaldızlar da pırıl pırıl parlarmış. Minik bir karınca başını kaldırıp bakıverince görmüş göreceğini. Tutmuş ağacın birini tepesinden, sallayıp sarsmış kökünü. Ağaç güldür güldür yıkılmış da çınlatmış yeri göğü. Kabarmış karıncanın kocaman göğsü. Şişirmiş pazularını, göstermiş ele güne gerçek gücünü.

Karınca, yaptığı yanlışla övünedursun, masalcımız gelmiş de geçirilmiş başköşeye.

Gayrı, altına kaba minder atılıp sağına soluna pembe güller döşenile. Susadıkça sular verilip köpüklü kahveler pişirile. Ne gerekirse yapıp gönlü hoş edile, gönül borcumuz dile getirile. Dilindeki bal

tadında masallar gönülleri serinlete, çağları aşıp geleceğe yönele...

Efendim, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, memleketin birinde, hani Kafdağı'nın ardındakinde, bir kasaba varmış güzel mi güzel, yeşil mi yeşil... Herkesin birbirini sevdiği, bir o denli de saydığı, sırt sırta verip sorunları birlikte aştığı bu kasabada bir karıkoca varmış. Ulu bir çınarın gölgesindeki geniş bahçeli, küçücük bir evde keyiflerince yaşarlarmış. İki gönül bir olunca seyran olmaz mıymış samanlık bile?

Yoksul da sayılmazlarmış, varsıl da. Çalışır çabalar, alın teriyle yaşarlarmış. Adam nohut alır, leblebi yaparmış. Onun leblebiyi mis gibi kavurduğu saatlerde, tüm kasabalıların ağızları sulanır, iştahları kabarmış. Giden parasına göre alır da akşam olup söz sohbet koyulunca getirip koyarlarmış önlerine. Hem çıtır çıtır yerler hem de aldığı paradan çok leblebi vermeye çalışan bu tokgözlü, iyi yürekli ustanın yedi ceddine dua ederlarmış.

Eşi de hem eline hem diline kıvrak, eteği belinde bir hanımmış. Pişirdiği yenir, diktiği giyilir, söylediği söz bir güzel dinlenirmiş. Üstelik ne dedi bilirmiş ne kodu. Sözün kıyası dengi dengine iki insanın birliği, dirliyiymiş onlarınki, hani dostlar başına... Her şey iyiymiş güzelmış ama onca yıl dileye, bekleye geçse de bir topacık etten yoksun kalmışlarmış. İçin için

üzülseler bile ne dillerine döker ne de birbirlerini üzerlermiş. Bu konuyu hangisi açsa öteki:

— Ne yapalım, herkesin çocuğu bizim sayılır. Ocağımızın aş, ağzımızın tadı eksilmesin yeter ki. Bizim eksliğimiz de bu olsun. Hem Rabbim, ister dilerse verir bir gün. Gün ola, harman ola! der, serinletirlermiş içlerini.

Gördükleri yoksulu, çoluk çocuğu sevindirirlermiş her ikisi de. Kısacası severek ve sevilerek sürdürüyorlarmış, şu gelimli gidimli yaşamı.

Gecelerden bir gece, leblebici, ilginç bir düş görmüş. Aksakallı bir dede, nasibinin ta Bağdat'ın bir köyünde olduğunu söylemiş ona. Oradaki küçücük bir evin önünde, bir asma varmış. İşte bu asmada son kalan bir salkım üzüm onu bekleyecekmiş. "O, senin kısmetindir, mutlaka gidip yemelisin!" diyormuş aydınlık yüzlü dede.

Adamcağız şaşırıp kalmış. İlk kez böyle bir düş görüyormuş. Etkilenmesine etkilenmiş ama nasıl gidermiş onca uzak bir ülkeye. Hem de eşini, işini nasıl bırakmış? Üstelik bir salkım üzüm için! Yıllardır kapılarının önündeki asmanın üzümü yetip artıyormuş onlara.

Günler, geceler boyu düşünüp durmuş. Boşa koyuyor dolmuyor, doluya koyuyor almıyormuş. Günlere onun bu sıkıntılı durumunu gözleyen eşi, sonunda patlamış:

— Gözümün, gönlümün ışığı; ocağımın, bucağımın yakışığı beyim! Bugüne dek acımızı birlikte acıladık, sevincimizi birlikte balladık. Günler boyu doldurup boşalttığını görürüm. Görür de üzülürüm. Ne yanlış yaptım ki artık güvenmezsin, söyle bana! Söylemezsen alır başımı, giderim gayrı ıraklara! deyip iki gözü iki çeşme ağlamış.

Usta, düşünüp kalmış. Aşağı tükürse sakal, yukarı tükürse bıyıkmiş. Önce sevgili eşinin gönlünü almış, sonra da gördüğü düşü anlatmış.

Kafa kafaya verip düşünmüşler. Güngörmüş kadın demiş ki leblebiciye:

— Nasip kismet bu ise varıp gitmek gerek. Düşüne giren Rabbimin bir bildiği vardır elbet! O, neylerse güzel eylemez mi? Var git yoluna, hem de gönül rahatlığıyla. Sakın ola, gözün arkada kalmaya! Sağlıcakla git, sağlıcakla dön! deyip girişmiş yolluk hazırlığına. Allah ne verdiyse koymuş küçük bir çıkına, saklamış gözyaşlarını sonraya. Sonra uğurlamış ustayı hayırlısıyla.

Leblebici, atlayıp atına, düşmüş yollara... Günler gecelere, haftalar aylara eklenmiş. Koca koca dağlar, coşkun akan sular aşmış. Atını suya aldırılmış, canını zor kurtarmış. Perperişan düşmüş. Dizleri tutmaz, ayakları basmaz olmuş.

Yolu bir köye ulaşınca varmış bir demirciye. Son kalan parasıyla, demirden bir çarık yaptırıp giymiş



ayağına, demirden bir asayı almış eline, koyulmuş yoluna. Kâh bir su gözünde dinleniyor kâh bir ağaç kovuğunda geceliyormuş. Günlerce aç kaldığı da oluyormuş, yakaladığı bir tavşanın kebapıyla öğününü şölene dönüştürdüğü de.

Neyse efendim, ne sözü uzatalım ne ağrımadık başınızı ağrıtalım! Yollar çöllere, açlık susuzluğa eklenmiş. Görmediği, çekmediği rezillik kalmamış ustanın. Aylar, aylar sonra; sora danışa, kâh dağlar aşsa kâh çöllerde yolunu, yönünü şaşıra, varmış Bağdat denilen diyara.

Onca yorgunluğa değmiş gördükleri. Bir düş ortasına düşmüş gibiymiş. Birbirinden görkemli evler, saraylar; adını duymadığı, tadını bilmediği yiyeceklerin satıldığı çarşı pazarlar görülmeye değermiş doğrusu. Alanlar, satanlar, alık alık bakanlar, gelen geçeni ayaküstü aldatanlar, yan gelip yatanlar, düz duvara tırmananlar, ip üstünde numara yapanlar bir hayli şaşırtmış ustayı.

Derken efendim, sora sora varmış düşünde anlatılan köye. Konuk olacağı evi, eliyle koymuş gibi bulmuş. Nasıl mı? Her ev küçükmüş, her evin önünde bir asma varmış ama mevsim kışa döndüğünden hiçbirinde üzüm yokmuş. Salt o kulübenin asmasında, pırlıl pırlıl, kocaman bir salkım kendisini beklemekteymiş. Gözlerine inanamamış adamcağız.

Akşam sularıymış. Çalmış kulübenin kapısını.

Yaşlı bir adamcağız açmış. Demiş ki leblebici:

— Çok uzaklardan geliyorum. Yolum buralara düştü. Tanrı misafiri kabul ederseniz bu gece evinizde kalmak isterim! der demez, yaşlı adam bitkin yolcunun koluna girmiş. Yüzünde güller açarak onu içeriye almış.

Aydınlık yüzlü karıkoca, onu evlerinin başköşesine alıp dinlendirmişler önce. Sonra Allah ne verdiyse hazırlayıp koymuşlar sevgiyle önüne. Hep birlikte konuşa gülüşe yemişler yemeklerini. Külde pişirilmiş mis gibi kahveler içilmiş. Bir süre sonra yaşlı kadın asmada kalan son salkımı yıkayıp koymuş konuğun önüne. Demiş ki:

— Bu, sizin kismetinizmiş demek ki. Biz, geleni gideni çok severiz. Bunu da konuğumuza ayırmıştık. Ama uzun süredir ne kapımızdan geçen oldu ne de bir lokma yavan ekmeğimizi yiyen, bir tas ayranımızı içen. Kimse, kimsenin nasibini yemez oğul. Buyur bakalım ye, afiyetle! deyince leblebici duygulanmış. Gözünde iki damla yaşla çıkarmış dilinin altından baklayı:

— Ben, işte bu bir salkım üzüm için ocağımı, bucağımı, onca yıllık gönüldaşımı ardımda bıraktım. Uzun yollar teptim, pek çok sıkıntı çektim de çıkıp geldim yanınıza, deyivermiş.

Yaşlı karıkoca kulaklarına inanamamış. Karşılarındaki adama bakıp kalmışlar. Onca ıraklardan,

üstelik asmalarındaki bir tek salkım için gelişine akıl sır erdirememişler. Aptala benzer bir yanı yokmuş. Ancak hangi akla hizmetmiş karı, kışı, yazı, sıcağı, bir de çölleri aşır da buralara, ün ulaşmaz, organ dolaşmaz bir köye gelmek?

Yaşlı ev sahibi şöyle bir iç geçirip demiş ki:

— Oğlum, şaşırıp kaldım anlattıklarına. Ben, yıllar önce seninkinin benzeri bir düş görmüştüm. Benim nasibim, uzak bir ülkedeki bir kasabadaymış. Ulu bir çınarın gölgesindeki bir evin kileri gösterildi bana. Kuzey köşesinin bir adam boyu altındaki bir küp altın da benim nasibimmiş. O yıllarda gençtim genç olmasına ama göze alamadım. Gayrı kime nasip olursa helal hoş olsun, anamın ak sütü gibi. Elbet bir hayır yapar. İşte onda benim de payım olur, ödeşiriz!

Bu kez, şaşırmak sırası leblebicideymiş, belli etmese de. Çünkü yaşlı adamın tarif ettiği kasaba kendi kasabası, ev ise kendi eviymiş. İşte o zaman anlamış ki asıl nasibi, önüne konulan şu salkım değil, kilerin altında yatan bir küp dolusu altınmış. Zor bir sınavdan geçirildiğini anlamış elbet.

Yaşlı ev sahiplerine hiçbir şey söylememiş usta. Üzümünü yemiş, sohbetini etmiş. Zamanı gelince yatıp uyumuş. Er sabahta kalkıp ev sahiplerine yürek dolusu teşekkür ederek ayrılmış. Yeniden düşmüş yollara... Ancak bu kez daha kolay aşmış yolları da, sorunları da. Çünkü hem deneyimliymiş hem de eşini

çok özlemişmiş. Üstelik bir küp dolusu çil çil altın kendisini bekliyormuş.

Karlı dağlar, çiçekli ovalar, çadırli obalar görmüş. Çınar gölgelerinde dinlenmiş, buz gibi pınarlardan sular içmiş, ilerlemiş. Günler, geceler boyu yollar aşıp ardına bakınca ne görsün? Bir arpa boyu yol değil miymiş aştığı?

Neyse efendim, yine yorgun ve bitkin bir şekilde dönmüş ülkesine. Ve bir gün kasabasının evlerini uzaktan gördüğünde çektiği onca sıkıntıyı unutup vermiş. Evine dönüp eşini bıraktığı gibi sağlıklı bulunca da dünyanın en mutlusu olmuş. Kadıncağız ise eşini böyle sağlıklı gördüğüne, onu uğurladığı günden beri döktüğü yaşların dindiğine çok ama çok sevinmiş.

Lelebici, tüm gördüklerini, yaşadıklarını anlatmış sevgili eşine. Kilerin altındaki küpten de söz etmiş heyecanla. Sabırla kuruğun bile helva olacağını söyleyen ataların bir bildikleri varmış elbet! Dinlenir dinlenmez, başlamışlar kilerin toprak zeminini kazmaya. Kazmaları küpe dokununca ne denli sevindiklerini varın siz hesaplayıverin! Küpü açıp çil çil altınları görünce anlamışlar düşlerinin gerçek olduğunu. Ne denli sevindiklerini artık ne siz sorun ne ben söyleyeyim!

Önce çocukları, yoksulları sevindirmişler. Açları doyurmuş, çıplakları donatmışlar. Ve koyunlar, koçlar kestirip kavurmuşlar, çevirmişler de tüm kasabalıları

ağırlamışlar. Leblebiciyle eşi, bıraktıkları yerden yine sürdürmüşler sade yaşamlarını.

İyi yürekli leblebici, hem mis gibi leblebiler kavurmuş hem de çevresindekiler ve gelecektekiler için neler yapabileceğini düşünüp taşınmış. Önce bir kimsesiz bebeciği evlat edinmişler. Evleri, ocakları daha bir ısınmış, ısımış. Güller açmış günlerine, yüreklerine. Sonra bir okul, aşevi ve bir cami yaptırmışlar kasabalarına.

İyi yürekli karıkoca, önce varlıklarını herkesle paylaşmanın mutluluğunu yaşamış. Sonra da yaşlı karıkocanın hakkını ulaştırmışlar, muhtaçlara. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine... Darısı, tüm dileyenlere ve bizi dinleyenlere. Önce sağlık, mutluluk sonra mal, mülk ve para pul diyenlere efendim...

Bunca güzellik yaşanır da gökten elmalar düşmez mi? Düşmüş elbet; hem de en irisinden, en dirisinden. Kimlere mi? Bu bal tadında masalı bana anlatan sevgili dayım Süleyman Bey'e. Dinlediğini sözcük sözcük dizene, yazana. Yüreği iyilikle,

güzellikle dolu olanlara. Sabretmeyi ve mücadele etmeyi bilenlere. Ve varlıklarını, olmayanlarla paylaşan güzel mi güzel, özel mi özel insanlara! Bizden anlatması, sizden de gerektiğinde, gereğini yapivermesi efendim...





Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.



şahsene camız KAHVECİ GÜZELİ

masal gibi bir geleceğe,
masallarmızla...

Bu kitap, Anadolu'nun dört bir yanında anlatılan, birbirine benzeyen, hayata anlam katan masallardan oluşuyor. Masal anlatmaktan ve dinlemekten zevk alan herkese hitap ediyor.



Tüm hammaddeler laboratuvarlarda testten geçirilmiş ve sağlığa zararlı herhangi bir maddeye rastlanmamıştır.

DBE Davranış Bilimleri Enstitüsü®

psikolojik hizmetler, eğitim, danışmanlık, kurumsal danışmanlık

Bu kitap DBE-Davranış Bilimleri Enstitüsü'nün Çocuk ve Genç Psikolojik Danışmanlık Merkezi uzmanlarından Klinik Psikolog Cemre Soysal tarafından çocuk ve ruh sağlığı gelişimi açısından uygun bulunmuştur.



ISBN 978-975-07-2423-7



9 789750 724237